

STARI OBIČAJI NA NAŠ NAČIN

Ove godine posebno se veselim božićnim i novogodišnjim blagdanima. Bit će to pravi obiteljski blagdani, kakvi oni trebaju biti. Osim naše uže obitelji, mame, tate, Ade i mene, bit će tu i članovi šire obitelji, obje bake i rođaci, teta Perunika, mamina sestra i stric Pavle, tatin brat. Teta i stric su još samci i nemaju svojih užih obitelji.

Ali da bi nam svima bili ugodni i blagoslovljeni blagdani, mora se sve u kući pripremiti za to. Prvo treba kuću temeljito očistiti.

„Ne možemo dočekati Božić u prljavoj kući”, rekla je baka Lucija.

„Kinezi pred Novu godinu čiste kuću od smeća i vjeruju da tako izbacuju zlo koje se događalo u protekloj godini”, rekla je teta Perunika. Ona je bila u Kini pa zna. Kina je domovina Kineza i na zemljovidu se nalazi daleko na istoku u Aziji.

„Mi to radimo pred Božić, ali možemo i pred Novu godinu, ne može škoditi”, rekla je mama, a baka Milka je potvrdno kimnula glavom i rekla:

„Istina, prašina ljudima šteti, a brzo se nakupi.”

Tako smo najprije počistile kuću, a zatim se prihvatile kuhanja. Prvo se trebao ispeći kolač božićnjak.

„U mom slavonskom selu običaj je da se u božićnjak stavlja novčić. Božićnjak se ne dira od Božića sve do Mladog ljeta ili Nove godine. Tada se razreže i onaj tko u svom komadu božićnjaka nađe novčić bit će sretan, posebno u novčanim poslovima, cijele godine”, rekla je baka Milka. „Znaš, bako, mi svi volimo biti sretni. Zato te molim da staviš novčić u svaku krišku božićnjaka, tako da bude pravedno”, predložila sam ja.

„Lena ima pravo. Svi želimo biti sretni. Eto, Kinezi za Novu godinu odijevaju crvenu odjeću za sreću. Kažu da crveno tjera zlo i nemani, a privlači sreću i pozitivnu energiju. A djeci i neženjama darivaju još i crvene kutijice sa sitnim novcem i opet za sreću”, rekla je teta Perunika.

„Dobro. Staviti ćemo novčić u svaku krišku božićnjaka, ali ćemo svima podijeliti i crvene kutijice sa sitnim novcem za sreću. Tako je pravedno. Bit će to stari običaji na naš novi način”, rekla je baka Milka.

„Kada sam već kod starih običaja i sreće, kod nas u Dalmaciji, a bilo je tako i u cijeloj Hrvatskoj, između Božića i Nove godine, selo su obilazile grupice djece i momaka od kuće do kuće pjevajući pjesme „kolojane” kako su se zvale kod nas, ili „od kolede” u Slavoniji ili „firole” u Istri sa željama za sreću i dobro u godini koja dolazi. Seljaci su ih darivali hranom i sitnim novcem”, rekla je baka Lucija i još dodala:

„A imali smo još jednu vrstu čestitara koji su za dar dobivali bramažu. Tako se zvao domaćinov dar djeci čestitarima, kada bi ona na Božić

i Novu godinu izjutra došla čestitati blagdan, ali bez pjesme, noseći sa sobom jabuke u koje su im domaćini za dar zabadali kovani novac.”

„Danas su takvi običaji uglavnom napušteni. No to ne znači da ne možemo s nešto naših kolačića obići susjede u zgradi i u stihovima zaželjeti im sve dobro i sreću za Božić i Novu godinu. Bit ćemo suvremeni kalendar i čestitari koji će kao dar dobiti priliku veselog druženja”, predložila je mama.

„Slažemo se”, veselo smo pristali. Kuharice su se prihvatile posla, tata i stric Pavle otišli su u nabavu, a Ada i ja počele smo raditi male crvene kutijice. Ničega nije previše za sreću, ako je iskreno želiš sebi i drugima.

Smilja Kursar Pupavac

*samci – koji žive sami, bez članova obitelji